

МИ
А Л Е К С А Н Д А Р I.

по милости Божјој и вољи народној

Краљ Србије

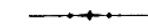
Проглашавамо и објављујемо свима и свакоме да
смо потврдили и потврђујемо

ПРИВРЕМЕНИ ЗАКОН

О

ПОСЛОВНОМ РЕДУ У НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

ИЗРАЂЕН НА ОСНОВУ ЧЛАНА 106. УСТАВА

Глава I.

Састанци посланика пре избора сталног председништва.

Члан 1.

У очи дана, у који је Народно Представништво сазвано Краљевим указом, сви посланици Народне Скупштине дужни су бити у месту, где ће Скупштина држати своје седнице, и ту остати и скупштинске послове радити, све док седнице Народног Представништва не буду одложене или закључене, или док Скупштина не буде распуштена.

Члан 2.

На првом састанку, у 9 часова пре подне, сваког сазива Народне Скупштине, заузеће председничко место, као привремени председник, годинама најстарији посланик.

Секретарску дужност вршиће привремено два најмлађа посланика с факултетском спремом.

Члан 3.

Привремени председник позива све присутне посланике да положи своја пуномоћства на председ-

нички сто, и наређује секретарима да начине азбучни списак о свима пријављеним посланицима.

Он извештава председника Министарског Савета, и председника Сената, да се је Скупштина привремено образовала, и шаље министру унутрашњих дела азбучни списак свију пријављених посланика.

Затим привремени председник објављује да је први састанак закључен, и да ће други заказати објавом на скупштинским вратима, кад добије извештај од Касационог Суда о изборима посланика.

Члан 4.

На другом састанку привремени председник саопштиће Народној Скупштини у целини извештај Касационог Суда. У овом извештају биће назначен број и имена оверених, оспорених и незаконито изабраних посланика.

Члан 5.

Ако се из извештаја Касационога Суда види да према члану 55. Устава има довољан број посланика, чија су пуномоћства оверена и избори њихови оглашени као правилни, привремени ће председник заказати трећи састанак, ради полагања заклетве и избора сталног скупштинског председништва.

Члан 6.

Ако би се из извештаја Касационог Суда увидело да нема довољан број оверених посланика, да могу према чл. 55. Устава отпочети рад, председник ће састанак закључити, и позваће посланике, да остану у месту сазива све дотле, док Касациони Суд не донесе коначно решење о оспореним изборима или док се не изврше накнадни избори место оних који су уништени.

Члан 7.

На трећем састанку оверени посланици полажу оваку заклетву :

„Ја (име и презиме) заклињем се јединим Богом да ћу Устав верно чувати, и да ћу при саветовању и гласању само опште добро Краља и народа у виду имати. И како ово испунио будем, тако ми Бог помагао и овог и оног света“.

Ову заклетву полажу народни посланици пред свештеником и остављају је написану на чување у архиву скупштинску.

После тога Скупштина приступа избору сталног скупштинског председништва.

Глава II.

Избор сталног скупштинског председништва.

Члан 8.

Председништво скупштинско састављају председник, два потпредседника, шест секретара и један скупштински домаћин (квестор).

Ови се часници скупштински бирају из средине скупштинске, и њихов избор вреди до састанка новог сазива.

Члан 9.

На редовном или ванредном сазиву, којим се почиње скупштинска периода, приступа се избору председништва одмах, чим је утврђено да има довољан број оверених и заклетих посланика.

Посланици, чија пуномоћства нису оверена, или који нису положили Уставом прописану заклетву, не могу учествовати у избору председништва нити у ком другом скупштинском раду, догод се њихова пуномоћства не овере и они заклетву не положе.

Члан 10.

На осталим редовним или ванредним скупштинским састанцима, приступа се избору председништва одмах на првом састанку, чим председник по старости и привремени секретари заузму своја места, само ако је присутан довољан број посланика.

Члан 11.

Најпре се бира председник Скупштине, затим први потпреседник, после тога други потпреседник, затим секретари једном листом, и најзад скупштински домаћин.

При свима овим изборима гласање је тајно.

За избор свију ових часника тражи се апсолутна већина гласова свију присутних посланика.

Ако се апсолутна већина не добије ни на првом ни на другом гласању, на трећем гласању биће довољна релативна већина.

При једнакој подели гласова решиће коцка.

Члан 12.

Чим се Народна Скупштина образује, председник ће то саопштити председнику Министарства, председнику Сената и министру унутрашњих дела.

Председник Министарства известиће за тим председника Скупштине, кад ће се Народно Представништво представити Краљу.

Члан 13.

Председника је скупштине дужност: да одржава ред и мир у Скупштини за време седница; да настојава да се овај закон као и други закони и уредбе, који се односе на скупштински рад, тачно извршују; да даје реч пријављеним говорницима; да поставља питања Скупштини о начину како ће се претресати и гласати о предмету, о коме се говори; да оглашава исход гласања; да води бригу о израђивању одлука скупштинских; и, као представник Скупштине, да говори у њено име у свима службеним пословима и свечаним приликама.

Председник Скупштине прима и отвара сва писма, која су на Скупштину упућена; тако исто, у споразуму са председништвом скупштинским, прима и отпушта чиновнике и служитеље скупштинске.

Члан 14.

Председник Скупштине не може учествовати у дебатама скупштинским. Он може једино узети реч, да објасни прави смисао питања, о коме се говори, и да позове говорнике да се не удаљавају од питања.

Ако пак председник жели да изложи своје мињење о самом питању, о којем се говори, он ће морати да напусти своје председничко место за све време док се о томе буде говорило, и док се о њему не донесе скупштинско решење.

Председник неће председавати само за време претреса и решавања о оном члану о ком он говори; узме ли реч председник у начелној дебати, он неће моћи председавати, док се тај начелни претрес не сврши.

Кад председник остави председничко место с тога, што хоће да учествује у претресу, или кад је иначе председник спречен да дође у Скупштину или да председава, замењиваће га први потпредседник. Ако је и овај у истом случају, председаваће други потпредседник.

Члан 15.

Дужност је скупштинских секретара: да воде записник о дневном реду, и да састављају протоколе скупштинских седница; да врше прозивку посланика; да читају Скупштини законске пројекте и предлоге и све друге ствари, које треба Скупштини саопштити; да воде белешку о одлукама скупштинским и о начину и резултату гласања, као и о реду пријаве посланика за реч; да разашилу одборима пројекте закона и предлога и друге акте; и да им достављају наредбе председникове и друга саопштења.

Један од секретара, којег буде одредио председник, водиће надзор над целокупним секретарским радом у Скупштини, и стараће се да се протоколи и стенографске белешке на време печатају.

Ако би секретари били ма којим узроком спречени да врше дужност, замениће их привремено посланици, које ће председник Скупштине одредити.

Члан 16.

Скупштински домаћин надгледа све што припада економном одељењу, рачуноводству, раду скупштинских служитеља и добром унутрашњем и спољном поретку и чистоти.

Он се договара, ако затреба, с домаћином Сената о свему оном, што заједнички припада Народном представништву, а односи се на предмете у првом одељку споменуте.

Домаћин, изабран у једном скупштинском сазиву, остаје у дужности све дотле, док не преда своју дужност (рачуне и материјал) домаћину, који ће се изабрати у другом сазиву.

Ако би се за време одлагања Скупштине буди којим начином упразнило место скупштинског домаћина, онда га замењује најстарији секретар до новог избора.

Секретари и домаћин могу учествовати у претресу као и остали посланици.

Глава III.

Адреса и депутације скупштинске.

Члан 17.

Нацрт Адресе, коју Народна Скупштина има да састави као одговор на престону беседу Краљеву, израдиће један нарочити одбор од 12 чланова.

Овај се одбор бира у седници скупштинској, једном општом листом и тајним гласањем.

Члан 18.

О нацрту Адресе, коју овај одбор изради и поднесе Скупштини, водиће се претрес у начелу и у појединостима.

Нацрт Адресе не може се узети у претрес пре него што протеку 24 часа од како је напечатана и раздата посланицима, осем ако је Народна Скупштина огласи за хитну, према одредбама главе IX. овог закона.

Члан 19.

У својену Адресу потписаће у име Скупштине председник, потпредседници, секретари и домаћин.

Депутација скупштинска, која ће Адресу предати Краљу, биће састављена од председништва скупштинског и од 20 посланика, које избере Скупштина.

Члан 20.

У свима другим приликама скупштинске депутације бирају се листама, пошто је Скупштина претходно одредила из коликог ће броја посланика депутација бити састављена. У састав депутације улази председник, или ако је он спречен, један од потпредседника Скупштине.

Пре него што се Скупштина отвори, не могу се никакве депутације бирати.

Глава IV.

Скупштински одбори.

Члан 21.

Народна ће Скупштина одмах, пошто је одбор за Адресу изабрала, и пре него што приступи каквом другом послу, изабрати из средине оверених и заклетих посланика ове сталне одборе :

1. Одбор за буџет и све оне предмете, који стоје у тесној вези с једногодишњим издацима и приходима, као што наређују чл. 62. и 90. Устава ;

2. Одбор за пројекте законске по финансиској и привредној грани државне управе ;

3. Одбор за све остале законске пројекте, који не би спадали у круг рада предњих одбора ;

4. Одбор за испитивање умесности законских пројеката или предлога, који потичу од народних посланика ;

5. Одбор за молбе и жалбе, у чији круг долазе и молбе посланика за одсуство ;

6. Одбор за оцењивање предлога о хитности, и предлога о мотивисаним прелазима на дневни ред.

Ови одбори остају стални за све време трајања скупштинског сазива. Они се бирају тајно.

Члан 22.

У сваком одбору биће по девет посланика. Али Скупштина може да увећа овај број, ако нарочито реши, или ако би то влада затражила.

Члан 23.

Поред ових одбора Скупштина може, с пристанком владиним, изабрати нарочити одбор за поједине законске пројекте. У овом случају Скупштина ће одредити и број чланова томе одбору.

Члан 24.

Председник, потпредседници и први секретар не могу бити бирани у поједине одборе, осем оних случајева, који су за потпредседнике изречно предвиђени овим законом.

Члан 25.

Један посланик може бити изабран у више одбора; али он има права да се одрече осталих избора, ако је пре тога изабран у два одбора, који још нису завршили свој рад.

Члан 26.

Сваки одбор бира из своје средине председника и једног секретара. Председник руководи претресом, одређује време и место састанка, и стара се да одбор поверени му посао што пре сврши.

Секретар води у кратко протокол одборских седница, и записује одлуке и имена присутних чланова.

Члан 27.

Чланови одбора дужни су редовно и на време долазити у одборске седнице.

За оне изостанке, које није могао пред одборским председником оправдати, не прима посланик своју дневницу.

Члан 28.

Ако би који члан одбора био спречен за дуже време, или би умро, или би дао оставку на послаништво, Скупштина може на његово место другог изабрати.

Члан 29.

Председник и потпредседници имају приступа у седнице свију одбора.

Одбори могу позивати у своје седнице ради саветовања и друге посланике, који нису одборници.

У седницама одборским имају гласа само чланови одбора.

Члан 30.

За саветовање и одлучивање у одборима потребно је присуство већине одборника.

Решење је оно што има апсолутну већину присутних одборника. У случају једнаке поделе гласова решава глас председников.

Члан 31.

Одбори узимају у рад само оне законске пројекте и предмете, који су Скупштини саопштени и које је Скупштина решењем својим њима упутила.

Члан 32.

Што влада или владин повереник саопште одбору као „поверљиво“, то се има као тајна државна чувати.

Члан 33.

Чланови владе, владини повереници, као и онај посланик, који је поднео дотични законски предлог, имају права на реч у седницама одборским. Ако су више народних посланика поднели заједно предлог, они ће изабрати једнога између себе, који ће говорити у одбору у име њихово.

Члан 34.

Председник одборски дужан је да извести о предмету, времену и месту држања одборских седница сва она лица, која имају права да буду саслушана у одбору.

Члан 35.

Одбори могу општити непосредно с министрима преко свога председника, или преко члана којег буду одредили.

Члан 36.

Председник ће Скупштине доставити одбору све оне акте што се односе на предмете, који се њему упућују.

Ови акти враћају се председнику Скупштине са извештајем одбора о поднесеном предлогу.

Сви народни посланици могу прегледати те акте, али само у згради скупштинској и у време кад то не смета раду одборском.

Члан 37.

Одбори се састају и раде у згради скупштинској, у собама нарочито за њих одређеним. Али одбори могу, ако њихов посао буде изискивао, држати своје седнице и у министарствима.

Члан 38.

Кад одбор претресе свестрано предмет, који му је Скупштина упутила, и о њему донесе своје закључке, он ће о томе поднети Скупштини свој напечатани извештај.

Докле год извештај одборов није коначно редигован и потписан, дотле сваки члан одбора има право да своје мњење изложи засебно, ако нађе да његово мњење није потпуно изведено, и да затражи да се оно извештају приложи.

Састав и препис извештаја потписују сви одборници без разлике. Али у Скупштини могу гласати

према добивеном убеђењу приликом претреса скупштинског.

Члан 39.

Скупштина може, кад који предмет предаје одбору, препоручити да се још с којим одбором уједно састави и ствар испита.

Члан 40.

Одборски акти остављају се при закључењу Скупштине у скупштинску архиву.

Глава V.

Скупштинске седнице.

Члан 41.

Председништво Скупштине, а тако исто и министри и владини повереници имају у Скупштини нарочита места.

Члан 42.

Народна Скупштина стоји непосредно у вези само с министрима.

Члан 43.

Председник Скупштине заказује, отвара и затвара скупштинске седнице.

Члан 44.

Кад оба дома, по пропису Устава, дођу у заједничку седницу, онда председништво Сената руководи пословима Народног Представништва, по одредбама сенатског пословника.

Члан 45.

Скупштинска седница може се у заказано време отворити и читање протокола започети, и ако нема у Скупштини толико посланика, колико је потребно за решавање према чл. 55. Устава. Али, ако се учине

какве примедбе на састав и садржај протокола, о чему треба Скупштина да реши, онда треба причекати да буде довољан број посланика.

Члан 46.

Седнице су Народне Скупштине јавне. Али се оне могу претворити у тајне, кад то захте председник Скупштине, влада или двадесет посланика.

Ако су тајност захтевали председник Скупштине или двадесет посланика, Скупштина може узети у решавање да ли седнице да остану тајне или не.

Предмети, о којима се буде саветовало у тајној седници, претресаће се, ако буде потребно, и у одборима тајно, и о њима се никоме не сме ништа казивати, осим посланицима и министрима, или онима, који би од владе били овлашћени.

Ако се о ком посланику докаже да није очувао тајну, Скупштина ће га, ценећи по важности тајног предмета, искључити из своје средине, за време трајања сазива или целе периоде. Посланик, који је искључен из Скупштине за целу периоду, не може бити наново биран за посланика у тој периоди.

Предавање јавности владиних изјава или предлога у тајним седницама може бити само са владиним пристанком.

Члан 47.

Дневни ред утврђује сама Скупштина на крају сваке седнице.

Сваки дневни ред обзнапиће се објавама у скупштинској дворници и на њеној згради.

Члан 48.

Протоколе скупштинске водиће редом секретари, осем најстаријег секретара, који се брине о администрацији секретаријата. Протоколи читаће се у почетку сваке скупштинске седнице.

О тајним скупштинским седницама водиће се нарочити протоколи, који ће се одвојено чувати, а по свршетку сазива предати председнику Министарства на чување у тајној архиви.

Члан 49.

Сваки посланик има право да учини примедбе на садржај протокола. Ако секретар изјави да не прима примедбу, и да остаје при својој редакцији, решиће Скупштина. Нађе ли Скупштина да је примедба основана, секретар је дужан да према њој исправи протокол.

Протокол, коначно усвојен, потписује председник Скупштине, или онај који је председавао у седници, и они секретари који су га водили.

Ови ће се протоколи печатати у службеним новинама.

Члан 50.

У Народној Скупштини имају права да говоре само народни посланици, министри и владини повереници.

Они могу говорити са свога места или са говорнице.

Члан 51.

Нико не може говорити у Скупштини пре него што буде тражио и добио реч од председника.

Члан 52.

Председник даје реч народним посланицима оним редом, којим су се за реч пријавили, а министрима, владиним повереницима и извистиоцима одборским кад год затраже реч.

Сваки пријављени говорник има право да свој ред уступи другом пријављеном говорнику, осим случаја у чл. 59. ов. закона.

Члан 53.

За реч се може пријавити сваки посланик, кад се отвори претрес и за време трајања претреса. Ако је на дневном реду законски предлог, пријаве за реч неће се примати пре него што буде прочитан одборски извештај.

Члан 54.

Осим министара, владиних повереника и извештача одборских, о једноме предмету нико не може говорити више од два пута, ако му то није Скупштина нарочито одобрила.

Председник је дужан у таквом случају тражити овлашћење од Скупштине, да и по трећи пут да реч пријављеном посланику.

Претрес у начелу, као и претрес свакога члана у појединостима, сматрају се као предмети за себе.

Члан 55.

Ако посланик тражи реч ради тога да исправи свој навод који је погрешно изложен, те је дао повода каквом неспоразуму или изазвао потребу личне одбране, онда ће му се дати реч одмах чим сврши говор онај, који је ту исправку изазвао. Али се говорник не може тада упуштати у препирку или излагање, него само у колико је потребно да исправи погрешно наведене факте.

Члан 56.

Говорник може говорити само о питању које је на дневном реду.

Он је дужан уздржавати се од свега што би пристojност у опште, а тако исто и достојанство Скупштине, вређало или ред кварило.

Ако буде уплетао друга питања у свој говор, председник ће га опоменути да се врати на ствар.

Ако би говорник, пошто је и по други пут опоменуто да се врати на ствар, наново говорио о другим питањима, председник ће му закратити реч.

Ако говорник захте да Скупштина о томе реши, Скупштина ће на питање председниково одмах, без икаквог говора и објашњења, решити: забрањује ли му реч или не.

Члан 57.

Упадање у реч, пракидање говорника, и свака друга манифестација која спречава слободу говора, забрањује се.

Члан 58.

Нико не сме личност Владаочеву или чланове Дома Владаочевог уплетати у скупштинске претресе. Нико се не сме о страним владоцима изражавати непристојно.

Члан 59.

Претрес се може закључити, кад се исцрпе листа пријављених говорника, или и пре тога, кад Скупштина изјави жељу, да се претрес закључи, а томе се ни један посланик не противи.

Ако би се неки посланици противили закључењу претреса, онда се претрес закључује, пошто говоре они, који су се јавили за реч, а нису ни једанпут говорили о том предмету.

У овом случају говорник не може уступити реч другога, нити говорити дуже од по часа.

Члан 60.

Пошто је претрес свршен, може се говорити само о томе, како и којим редом треба поставити питања, која се решавају.

Члан 61.

Ако седница постане бурна, председник ће најпре опоменути Скупштину, да ће прекинути седнице, ако се мир не поврати. Не буде ли та опомена у стању да умири Скупштину толико, да се говор послаников може лепо чути и саслушати, онда ће он обуставити седницу за неко време.

По истеку тога времена седница се наново отвара. Али, ако се понови неред и спречи се гласање или дебата, председник ће затворити седницу и заказати идућу за други дан.

Ако се и у тој седници понове бурни призори, онда ће председник у споразуму с потпредседницима и секретарима именовати оне посланике, који највише буду правили неред и позвати их, да се удаље из седнице. Ако се не удаље одмах, или ако се одмах

не поврати ред и мир, председник ће седницу прекинути или затворити, а именоване посланике укло- ниће домаћин из скупштинске дворнице.

У продужењу седнице или у идућој седници, у којој уклоњени немају приступа, председник ће пред- ложити на колико дана да се они искључе из скуп- штинског рада.

О предлогу се гласа без дебате седењем и уста- јањем.

На предлог десеторице посланика могу се такви посланици искључити и за цео скупштински сазив.

Члан 62.

Седнице скупштинске затвара председник Скуп- штине, али пре тога објављује дневни ред, дан и час идуће седнице.

Глава VI.

Ред послова у седници

Члан 63.

Кад председник заузме председничко место и објави да је седница скупштинска отворена, приступа се одмах читању протокола последње седнице.

Члан 64.

Пошто се протокол прочита, председник ће пи- тати: има ли ко шта противу протокола да примети? Ако нико ништа не примети, председник објављује да је протокол примљен.

Ако ко учини примедбу, онда се поступа по чл. 49. ов. закона.

Члан 65.

Кад се протокол одобри и потпише, онда пред- седник саопштава Скупштини шта је, међутим, ново дошло, као :

а) молбе и жалбе појединих српских грађана, и то у изводу;

- б) законске предлоге владине у целини, осем прилога, који се у њима налазе ;
- в) предлоге појединих посланика ;
- г) извештаје о потврђеним законима ;
- д) хитно дата одсуства ;
- ђ) молбе појединих посланика за одсуство, о којима ће Скупштина решавати ; и напоследку
- е) председник саопштава Скупштини све друго, што се односи на рад Скупштине или појединих одбора.

Упућене молбе и жалбе предају се одбору за молбе и жалбе ; а законски предлози владини с прилозима упућују се дотичном одбору, или на владин захтев нарочитом одбору.

Писма без потписа или с непристојном садржином не заводе се у протокол и не саопштавају Скупштини.

Члан 66.

После тога могу поједини посланици чинити председнику Скупштине усмена питања о раду скупштинском.

Члан 67.

Кад се и ово сврши, онда поједини посланици могу чинити кратка питања влади или појединим министрима (чл. 91. овога закона), и после одговора надлежног министра председник саопштава интерпелације (чл. 92. овог зак.), које су упућене влади или коме министру.

Члан 68.

За тим се приступа раду по утврђеном реду, али се пре тога врши прозив, ако председништво или који посланик опази да нема довољан број посланика за решавање.

Члан 69.

Саопштења од стране владине могу се чинити у свако време скупштинске седнице, па ма се дневни ред и прекинуо.

Члан 70.

Дневни се ред не може изменити без пристанка владина и без нарочитог решења скупштинског. Ово решење мора имати за себе најмање $\frac{3}{4}$ чланова од свију присутних посланика.

Члан 71.

Пре него што се седница закључи, решава се о хитности поднесених предлога, ако таквих има, а затим се утврђује дневни ред за идућу седницу.

Глава VII.

Поднашање и претрес законских пројеката и предлога.

Члан 72.

Законске предлоге могу подносити Народној Скупштини: влада у име Краља, Сенат преко дотичног министра, и један или више посланика.

Члан 73.

Законски пројекти или други какви предлози, који потичу од владе или од Сената, упућују се председнику Скупштине, који ће их преко секретара одмах саопштити Скупштини.

Ако законски пројекти или предлози нису напечатани, а Скупштина наводи да би то за посланике било подесније, наредиће да се напечатају и раздаду посланицима.

Члан 74.

Ако затражи влада, или двадесет посланика, да се дотични предлог упути нарочитом одбору, онда ће се о томе предлогу гласати без дебате седењем и устајањем. Ако Скупштина реши да се упути нарочитом одбору, онда ће се приступити избору тога одбора, пошто је пре тога утврђен његов број чланова. Гласање је тајно и по једној листи.

Члан 75.

Буџет и они једногодишњи закони, који с буџетом стоје у непосредној вези, чим се саопште Скупштини, упутиће се финансијском одбору.

Члан 76.

Чим извештај одборски буде готов, председник ће известити о томе Скупштину; и она ће, пошто јој овај извештај буде прочитан, утврдити дан, у који ће се отворити претрес о дотичном предмету.

Ако мањина или који члан одбора имају одвојено мњење, они су дужни да га напишу и предаду одбору, који га мора изнети у свом извештају.

Члан 77.

Извештај ће се напечатати и раздати свима посланицима. Претрес о предлогу законском не може се отворити пре него што протеку 24 часа, од како је посланицима раздан извештај, осем случаја хитне природе (глава IX. овог закона).

Члан 78.

Сваки ће се предлог читати и о њему гласати двапут.

При првом читању отвориће се начелни претрес о законском предлогу у целини. По свршеном начелном претресу гласаће се поименце: прима ли се предлог у начелу или не.

Ако се предлог у начелу одбаци, престаје о њему сваки даљи говор и решавање. Ако ли се пак у начелу прими, прећи ће се на претрес појединих чланова и предложених измена и допуна.

Члан 79.

Измене и допуне могу подносити у току претреса један или више посланика, али те измене и допуне морају садржавати потпуну и тачну редакцију целокупног члана, на који се односе, и бити написмено предане председнику.

Предлагач измене и допуне излаже своје разлоге на говорници.

Известилац одборски, или онај члан који га заступа, може му одговарати.

Скупштина ће затим узети предложену измену и допуну у претрес, ако изјаве 15 посланика да је подржавају. У противном случају прелази се преко ње на дневни ред.

Ако је измена или допуна у току претреса примљена, она ће се упутити на оцену дотичном одбору, ако то буде захтевао известилац или ма који члан владе, или најмање пет посланика.

У том случају одбор је дужан у првој идућој седници поднети извештај, да ли да се прими или одбаци предложена измена или допуна. Одвојена мњења појединих одборника не износе се нити се могу претворити у самосталне измене и допуне.

Члан 80.

Кад се сврши специјални претрес, Скупштина ће утврдити дан, који не сме бити раније од 24 часа, у који ће се прочитати цео предлог са усвојеним изменама и допунама; а за тим ће се наново гласати о целом предлогу, да ли се прима или не.

Члан 81.

Ако законски предлог буде примљен, онда ће председник наредити, да се верно препише и потребним потписима утврди, па ће га преко дотичног министра упутити Сенату на даљи поступак.

Члан 82.

Кад Скупштина какав законски предлог у начелу одбаци, он јој се не може више подносити за време истога сазива.

Исто тако не може Скупштина узимати у претрес законски предлог, који је у Сенату начелно одбачен.

Члан 83.

Једновремено се не може претресати један исти предмет у оба дома.

Члан 84.

Ако Сенат није усвојио у целини законски пројекат, који је био примљен у Народној Скупштини, него је учинио у њему неке измене и допуне, онда ће се учињене измене и допуне, преко надлежнога министра, саопштити Нар. Скупштини, која ће цео законски пројекат упутити дотичном скупштинском одбору, а овај може бити овлашћен да ступи у преговоре са сенатским одбором, ради споразума.

Члан 85.

Ако Сенат* учини измене и допуне у законском предлогу, који је усвојен од Скупштине, онда ће се у Скупштини водити претрес само о сенатским изменама и допунама.

Ако се оне усвоје, сматраће се да је законски пројекат коначно усвојен, и упутиће се преко дотичног министра на потврду. Ако се не усвоје, или се учине неке измене и допуне, упутиће се преко дотичног министра на последње решавање Сенату.

Члан 86.

Са законским пројектом или предлогом, који је потекао из сенатске иницијативе, и који је, усвојен од Сената, спроведен преко дотичног министра Скупштине, поступиће се онако исто као и с предлогом, који је од владе потекао.

Члан[§] 87.

И влада и чланови Народне Скупштине имају право повући своје предлоге, пре него што је о њима донета коначна одлука.

Члан 88.

Законски предлог, који је поднесен од стране једног или више посланика, предаће се на писмено с потписима предлагача председнику Скупштине.

Предлог мора бити састављен у облику у којем се закони доносе; иначе се неће узимати у поступак.

Овакав предлог председник ће упутити дотичном одбору. Овај одбор испитује да ли има места да се о предлогу решава у Скупштини, и о томе подноси образложен извештај Скупштини.

По саслушању овога извештаја Скупштина, пошто чује и разлоге предлагача, одлучује без претреса хоће ли се или не поднесени предлог узети у даљи поступак. Ако се реши да се узме у поступак, онда ће се поступити с предлогом у свему онако, као што се поступа са законским владиним предлозима.

Члан 89.

Буџет решава коначно Народна Скупштина при другом претресу, ако би га Сенат после првог скупштинског претреса у чему изменио.

Члан 90.

Кад влада буде поднела Скупштини на одобрење, према члану 13. Устава, уговоре закључене између Србије и страних држава, Скупштина неће гласати о појединим члановима уговора, нити ће моћи решавати о каквим изменама и допунама.

Ако би се у току претреса учиниле какве примедбе на коју одредбу уговора, онда ће се поводом тих примедба моћи тражити да се та одредба врати одбору.

Усвојили ли Скупштина то тражење, одбор ће, пре него што се приступи коначном гласању, поднети Скупштини извештај о свима на тај начин упућеним му примедбама.

Извештајем се може тражити: или да се уговор прими, или да се одложи, или да се одбаци.

Извештај ће се напечатати и раздати народним посланицима; а Скупштина ће моћи наставити претрес и донети коначну одлуку, пошто протеку 24 часа од како је тај извештај раздан.

Кад Скупштина реши да се уговор одлаже, то ће бити изјављено овим речима:

„Скупштина одлаже одлуку о поднетом јој уговору, а међу тим обраћа пажњу влади на ове примедбе (изнети од речи до речи текст тих примедба)“.

Глава VIII.

Питања и интерпелације.

Члан 91.

Сваки посланик има право управљати министрима кратка питања у почетку сваке скупштинске седнице, али је пре тога дужан поднети написмено председнику Скупштине садржај питања.

После одговора од стране надлежног министра моћи ће говорити само онај, који је поставио питање.

Поводом постављених питања Скупштина не улази у претрес, нити доноси какав закључак.

Члан 92.

Сваки посланик има право управљати појединим министрима интерпелације.

Интерпелација се мора претходно предати написмено председнику Скупштине.

У њој ће бити изложен предмет интерпелисања и то у границама пристојности.

Овако упућена интерпелација завешће се у протокол, и прочитаће се у првој идућој седници.

Члан 93.

Пошто Народна Скупштина прими изјаву интерпелисаног министра, или кога другог министра који би узео реч у име владе, о дану кад може на интерпелацију одговорити, онда ће Народна Скупштина одлучити у који ће се дан претрес о интерпелацији водити. Приликом ове одлуке неће се водити никакав претрес о самом предмету интерпелације.

Ако дотични министар не би могао одмах означити дан, кад може на интерпелацију одговорити, он ће бити дужан то учинити најдаље за пет дана, од дана кад је први пут о њој саслушан.

На сваку интерпелацију министар је дужан одговорити, и о свакој се интерпелацији мора одлука скупштинска донети у току сазива, изузев случај кад Краљ распусти Народну Скупштину.

Члан 94.

Одлука Скупштинска, којом се завршује претрес о интерпелацији и прелази на дневни ред, може бити проста или образложена (мотивисана).

Ако је предложен прости прелаз на дневни ред, он ће се морати ставити на гласање пре свију оних који су мотивисани.

Члан 95.

Ако је одбачен предложени прости прелаз на дневни ред, прелази се на гласање о предлозима за мотивисане прелазе на дневни ред. Ови мотивисани предлози морају бити написмено поднесени председништву и поткрепљени од најмање 10 чланова.

Али Скупштина може одлучити да се мотивисани предлози, пре него што се буде о њима решавало, упуте дотичном одбору скупштинском, који је дужан поднети Скупштини извештај прве идуће седнице.

О прелазу на дневни ред, који је одбор усвојио, гласаће се на првом месту. Затим ће се, ако он буде одбачен, гласати по реду, који Скупштина означи, о осталим предлозима, све док један од њих не буде усвојен или сви одбачени.

Члан 96.

Влада има право да изјави који ће од предложених прелаза на дневни ред примити као довољан израз поверења Скупштине према њој.

Члан 97.

Интерпеланат може своју интерпелацију повући, све док не буду узети у решавање прелази на дневни ред, који су поводом ње поднесени Скупштини.

Глава IX.

Оглашавање хитних предмета.

Члан 98.

При поднашању каквог законског пројекта, или буди каквога предлога, може се тражити да се огласи да је тај пројекат или предлог хитан.

Хитност може тражити Краљевска влада, подносилац предлога, а и сваки народни посланик.

Захтев, да се какав предмет огласи хитним, мора се спровести написмено с разлосима.

Члан 99.

Кад захтев о хитности долази од Краљевске владе или од Сената, онда Народна Скупштина решава одмах, без одлагања, има ли места захтеву хитности или не.

Ако је захтев о хитности примљен, Скупштина ће предмет одмах упутити дотичном одбору на поступак, с препоруком да га што пре узме у разматрање и о њему Скупштини поднесе извештај.

Члан 100.

Ако се хитност захтева за предмет, који долази од народног посланика, онда посланик, који предлаже хитност, предаје предлог у руке председнику при отварању седнице. Председник извештава о томе Скупштину, а гласање о томе, да ли ће се захтев о хитности упутити на оцену надлежном за то одбору или не, извршиће се на крају седнице, а пре објаве дневнога реда за идућу седницу.

Ако Скупштина захтев о хитности упутити надлежном за то одбору на оцену, овај ће бити дужан, да у што краћем року Скупштини поднесе извештај о томе, има ли места да се поднесени предмет огласи као хитан или не.

Кад Скупштина после поднесеног одборског извештаја реши да се предмет огласи као хитан, поступиће у свему по другој алинеји члана 99. овога закона.

Члан 101.

Кад дотични одбор поднесе Народној Скупштини извештај о предмету, који му је као хитан био упућен, председник ће Скупштине одмах ставити тај предмет на прво место у дневном реду. Скупштина ће затим решити хоће ли одмах приступити претресу и решавању без обзира на прописе члана 76., 77. и 80. овога закона.

Члан 102.

Хитност решавања може се захтевати и после поднесеног извештаја одборског о каквом предмету. Ако Скупштина такав захтев усвоји решењем, за које су гласале три четвртине присутних посланика, поступиће се по пропису друге тачке члана 101. овог закона.

Прописи овога члана не могу се применити на извештај одбора, коме је поверено да испита да ли се може предати суду који члан Скупштине.

Члан 103.

Остали прописи овога закона о претресу поднесених законских пројеката или других предлога важе и за пројекте и предлоге који су оглашени као хитни.

Члан 104.

Ако се је Скупштина изјаснила против захтева о хитности, онда се поступа с предлогом као обично.

Глава X.

Скупштинске истраге

Члан 105.

Скупштина има право скупштинске истраге у изборним и у чисто административним питањима.

Ове скупштинске истраге Скупштина извршује преко нарочитога свог одбора, изабраног према од-

луци њеној једном општом листом у седници скупштинској.

Седнице, у којима овај скупштински одбор буде водио истрагу јавне су, али њих може огласити за тајне било сама Скупштина, било одбор коме је вођење истраге поверено.

Члан 106.

Сва права, која закони дају иследним судијама односно испитивања оних противу којих се истрага води, позивања и саслушавања сведока и вештака, проучавања докумената и оцењивања свих доказа „за“ и „против“, припадају и одбору скупштинском који води скупштинску истрагу. Али Скупштина може у појединим случајевима ограничити круг рада скупштинском одбору својом нарочитом одлуком.

Ако је потребно да се испит или саслушање изврши на лицу места, одбор који води скупштинску истрагу може своју власт пренети на једног или више посланика из своје средине.

Члан 107.

Сведоци и вештаци имају пред скупштинским одбором који води истрагу, и пред његовим изасланицима, исте дужности као и пред судовима.

Сведоци, вештаци или тумачи који се буду криво заклели пред одбором или његовим изасланицима, као и сви који су их навели давањем мита или којим другим начином да се криво закуну, казниће се као кривоклетници по прописима кривичног законика. Све ове случајеве председник ће Скупштине доставити преко министра правде надлежној судској власти на даљи поступак.

Члан 108.

Скупштинска истрага прекида се у случају распуштања Скупштине.

Ако су седнице скупштинске одложене или закључене, скупштинска ће се истрага обуставити док се наново Скупштина не састане. Али Скупштина

може решити да се скупштинска истрага продужи и за време кад она није на окупу.

Члан 109.

Резултат скупштинске истраге износи се увек пред седницу скупштинску. Скупштина може према њему или позвати владу да поднесе извесне предлоге и предузме извесне мере према оптуженом особљу, или — ако би била дела, која кривични закон казни — предати их преко надлежних министара судовима на ислеђење и суђење.

Ако суд нађе да ствар није довољно извиђена, може наредити дослеђење.

Резултат истражне скупштинске комисије по изборним делима саопштава се Скупштини, али се сав истражни материјал, који се односи на правилност избора појединих посланика, шаље преко надлежног министра Касационом Суду, да према новом прибраном материјалу подвргне новој оцени избор онога посланика, у чијем је изборном месту истрага чињена.

Глава XI.

Молбе и жалбе

Члан 110.

Молбе и жалбе, упућене Скупштини преко ње-нога председника, морају бити предане написмено и снабдевене потписима свију молитеља и жалитеља. Иначе их Скупштина неће ни испитивати нити што по њима предузимати.

Исто тако не подлеже скупштинском разматрању молбе или жалбе, које су од јавних зборова или преко њих упућене.

Члан 111.

Ове ће молбе и жалбе бити упућене одмах одбору за молбе и жалбе, који ће их по реду, којим су стигле Скупштини, заводити у један нарочити протокол, у коме ће забележити име, презиме, занимање и стање молитеља или жалитеља, као и у

кратко изложити предмет на који се односи дотична молба или жалба. Овај ће протокол сваки посланик моћи прегледати.

Члан 112.

Оне молбе и жалбе, које се буду односиле на какав законски предлог, или иначе на какав предмет који се већ претреса у Скупштини, упутиће председник одбора за молбе и жалбе оном одбору, коме је тај предмет поверен.

Председник одбора за молбе и жалбе, као и председник сваког другог одбора, коме је извесна молба или жалба упућена, дужан је дати на разматрање сваком народном посланику ону молбу или жалбу, коју овај буде захтевао.

Члан 113.

Оне молбе или жалбе, које одбор за молбе и жалбе не буде упутио ком другом одбору, поделиће се у три групе:

1. молбе и жалбе за које одбор налази да их треба упутити ком од министара;

2. молбе и жалбе које мисли изнети пред Скупштину, не водећи рачуна о томе, да ли их је упутио надлежном министру или не;

3. молбе и жалбе, које мисли да није вредно износити пред Скупштину.

Ни о једној молби и жалби не може Скупштина решавати, односно самога предмета њенога, ако она долази у круг рада појединих министара, а пред њима није била; такве молбе и жалбе одбор ће упућивати надлежном министру.

Одбор је дужан да о оним молбама и жалбама, које неће износити Скупштини на нарочито решење, на крају свакога месеца поднесе напечатани списак (по реду пријаве) са кратком њиховом садржином и с побудама и решењима одборским зашто се неће износити.

Члан 114.

Одбор је дужан саопштити сваком народном посланику своју одлуку односно оне молбе или жалбе, за коју овај буде захтевао.

Сваки посланик има право да тражи у року од месец дана, од како је одборска одлука о њој донесена, да се о извесној молби или жалби поднесе извештај у скупштинској седници, ма каква била одлука одборска о њој. Овај захтев, да се извештај пред Скупштину изнесе и прочита, мора се увек испунити, а даље ће се поступити по пропису друге алинеје члана 115. овога закона.

По истеку рока од месец дана одлука одборска, да се извесне молбе и жалбе не износе на решење скупштинско, постаје коначна.

Члан 115

О молбама и жалбама, за које је одбор решио, да се изнесу Скупштини на решење, прочитаће се одборски извештај, и пошто се надлежни министар саслуша, Скупштина ће о њима донети своје решење.

О оним пак молбама и жалбама, које буду изнете Скупштини на нарочити захтев једнога посланика, те се и о њима прочита извештај, саслушаће се најпре посланик који је то захтевао, затим извештај одборски и надлежни министар, па ће после Скупштина о њима решити.

И у једном и у другом случају надлежни министар може тражити да му се остави изврстан рок, да своје мњење о дотичној молби или жалби изнесе Скупштини. Овај рок не може бити дужи од 20 дана.

Члан 116.

Они посебни одбори, којима су биле упућене поједине молбе или жалбе, поменуће у своме извештају Скупштини те молбе и жалбе.

Глава XII.

Г л а с а њ е.

Члан 117.

Скупштина може решавати ако је у седници више од половине целокупнога Уставом одређенога броја посланика.

Глас се може давати само лично.

За пуноважан закључак потребна је апсолутна већина гласова присутних чланова.

Кад се гласа о каквом предлогу, па се деси једнака подела гласова, предлог о коме се гласа одбачен је.

Члан 118.

Председништво је дужно уверити се пре приступања к претресу и приликом свакога гласања да ли у Скупштини има толико посланика, колико је потребно за решавање.

Ако се у самом председништву појаве несугласице око тога питања, или ако десет посланика изјаве да по њиховом уверењу у Скупштини нема довољног броја посланика за решавање, извршиће се прозивка пре него што се приступи гласању.

Ако се не буде могло гласати због недовољног броја посланика, онда ће се предмет ставити на дневни ред за идућу седницу на прво место.

Члан 119.

Ни један предлог законски не може бити усвојен укупно, ако пре тога сваки члан његов није усвојен посебно.

О предложеним изменама и доцунама гласаће се увек пре него што се пређе на гласање о главном предмету.

Члан 120.

Председник одмах оглашује резултат скупштинског гласања.

Члан 121.

Гласање у Скупштини бива: седењем и устајањем, гласно поименце, листама отвореним (јавно) или затвореним (тајно).

Члан 122.

Гласање седењем и устајањем бива у свима случајевима, у којима није овим законом наређен други начин гласања.

Резултат гласања седењем и устајањем објављује председник. Ако је по његову мњењу резултат сумњив, приступиће се новом гласању. Ако и по други пут резултат буде сумњив, приступиће се гласању гласно поименце.

Члан 123.

Седењем и устајањем гласа се на овај начин:

Председник позива да устану сви они који гласају противу предлога.

Ако је неко предложио какву измену или допуну у предлогу који је на дневном реду, онда седе сви они који су за првобитну редакцију, а устају они који су за предложене измене.

Члан 124.

Гласање гласно поименце бива:

- 1) кад се гласа о целокупном законском предлогу;
- 2) кад гласање седењем и устајањем да сумњив резултат и после другог покушаја, изузев случајеве нарочито предвиђене овим законом;
- 3) у свима случајевима, кад такво гласање захте влада, или то писменим актом затраже тридесет посланика. Ово се може тражити пре него што се гласању приступило, а такође и одмах после гласања седењем и устајањем ако се сумња у резултат овога гласања.

Члан 125.

При гласању гласно поименце један од секретара прозиваће посланике поименце, а они ће гласати ре-

чима: „за“ или „против“. По свршеној прозивци прозваће се још једном они посланици, који се првог пута не буду одазвали, па ће тек после тога председник објавити да је гласање закључено.

Члан 126.

Тајним гласањем гласаће се при изборима свију скупштинских часника и при изборима одбора скупштинских.

Ово гласање вршиће се листићима, који ће се метати у отворену куверту нарочито за то спремљену.

Сви листићи, којима се гласа, морају бити једне величине, једне боје и једног облика.

Посланици ће један за другим, по прозивци секретаревој, спуштати своје листиће у ковчежић, који ће стајати на столу председништва. Гласове ће ове бројати три или, према решењу скупштинском, више посланика, коцком одређених, пред председништвом и Скупштином.

Члан 127.

Ако се не добије одмах у првом гласању апсолутна већина гласова, онда ће се поновити гласање. Ако ни при другом гласању нико не добије апсолутну већину гласова, онда ће се учинити ужи избор између оних који имају релативно највише гласова. При једнакој подели гласова решиће коцка.

Члан 128.

Посланици, који се уздрже од гласања, дужни су да изложе побуде, са којих то чине. Њихови се гласови не броје при решавању, али се узима да су и ти посланици присутни у скупштинској седници.

Глава XIII.

Дисциплинарне казне.

Члан 129.

Скупштини припада искључиво право да у својој седници одржава ред преко свога председника.

Члан 130.

Дисциплинарне казне, којима се могу казнити народни посланици, ове су:

- 1) опомена на ред;
- 2) опомена на ред, која се записује у протокол скупштински;
- 3) одузимање речи;
- 4) привремено искључење из седница скупштинских.

Прве две казне изриче сам председник Скупштине; а друге две Скупштина на предлог председништва или двадесет чланова Скупштине.

Члан 131.

Опоменом на ред казниће се сваки посланик, који буде својим говором, понашањем или узвицима у Скупштини, нарушавао ред и прописе овога закона.

Посланику опоменутом на ред даће се реч, ако изјави да прима председникову опомену, али моли да објасни свој говор. После његова објашњења председник ће изјавити да ли одржава или повлачи изречену опомену.

Члан 132.

Записаном опоменом на ред казниће се сваки посланик, који је у истој седници већ двапут раније опоменут на ред.

Члан 133.

Одузимањем речи казниће се:

а) сваки посланик, који би повредио ред, а у истој је седници био већ кажњен записаном опоменом;

б) сваки посланик који повреди ред, а већ је раније за време истога скупштинског сазива био кажњен записаном опоменом на ред; и

в) сваки посланик, који нанесе увреду једном члану или већем броју чланова Народног Представништва или влади, министру или владином поверенику.

Члан 134.

Казном привременог искључења из скупштинских седница казниће се посланик:

а) који нанесе увреду Народној Скупштини или Сенату, или њиховим председништвима;

б) који напада или вређа личност Краљеву, чланове Краљевског Дома или Краљевско Намесништво.

Члан 135.

Посланик који је кажњен казном привременог искључења из седница скупштинских дужан је уклонити се одмах из зграде скупштинске, нити ће се у њој појављивати за све време које је казна одредила.

У случају противљења домаћин ће метнути руку на њега и позвати га да се одмах уклони. Не уклони ли се одмах и мирно, председник ће обуставити седницу, а домаћин ће наредити органима који су Скупштини стављени на расположење за одржање реда, да га силом уклоне из скупштинске зграде.

За све време док траје ова казна, кажњени ће посланик бити лишен посланичке дневнице.

Члан 136.

Казну одузимања речи и привременог искључења из скупштинских седница изриче Скупштина на предлог председника или двадесет посланика простом већином гласова.

За казну одузимања речи гласа се седењем и устајањем, а за казну привременог искључења из скупштинских седница гласа се тајним гласањем.

Председник или двадесет посланика означају у своме предлогу за колико ће седница кажњени посланик бити искључен из Скупштине

Члан 137.

Посланик противу кога се предлаже казна привременог искључења из скупштинских седница има

право да говори сам у своју одбрану, или да пусти да у његово име говори други посланик, кога он буде одредио.

Члан 138.

И казна одузимања речи и казна искључења из седница скупштинских биће увек забележена у протоколу скупштинском.

Члан 139.

Ако би који посланик извршио какво кривично дело у самој згради скупштинској, рад ће се скупштински одмах обуставити.

Председник ће одмах известити Скупштину о извршеном делу, а дотичног посланика позваће домаћин на одговор и протоколарно саслушаће.

Овај протокол председник ће саопштити Скупштини, а ако има места и надлежном првостепеном суду. Суд ће за тим поступити као и да је дело извршено ван зграде скупштинске.

Члан 140.

Ако се народни посланик оптужује за какво кривично дело, учињено ван зграде скупштинске, или се тражи да одговара за пад под стечај или да буде притворен за дугове, судска ће власт поступити према члану 59. Устава.

Народна ће Скупштина на истој седници, на којој је саопштена тражња надлежне судске власти да се дотични посланик узме на одговор, упутити ову тражњу нарочитом одбору скупштинском од девет чланова, које Скупштина у истој седници бира.

Одбор овај пошто је испитао основаност тражења, дужан је поднети Скупштини извештај у року од петнаест дана од кад је изабран. Извештај одборски ставиће Скупштина на дневни ред после 24 часа од дана, кад је посланицима саопштен и предат.

Глава XIV.

Одржавање реда у згради скупштинској.

Члан 141.

Председник Народне Скупштине дужан је старати се о спољној и унутрашњој скупштинској сигурности. А све власти државне дужне су одазвати се његову позиву и указати му потребну помоћ, да се отклони сваки напад и свака насилна повреда Народне Скупштине.

Члан 142.

Никаква оружана сила не може се поставити у згради Народне Скупштине, нити у њеном дворишту.

Нико оружан не сме ући у зграду Народне Скупштине, осим лица која по пропису носе оружје, а која у Скупштину долазе по позиву или по скупштинском послу (чл. 60. Устава).

Члан 143.

Надзор над одржањем реда у унутрашњости скупштинске зграде води искључиво председник у име Скупштине. Ради тога министар унутрашњих дела одмах у почетку сазива ставља председнику Народне Скупштине, по његову захтеву, потребан број жандарма.

Ови жандарми носеће нарочити видљив знак, који прописује председништво Скупштине, и по коме ће се они увек моћи разликовати од осталих жандарма.

Члан 144.

Нико, ко није посланик или ко не припада скупштинском особљу, не може ни под каквим изговором остати за време седнице скупштинске у скупштинској дворници.

Члан 145.

За све време трајања седнице могу остати у Скупштини мирно и ћутећи лица, која су дошла на галерије скупштинске, одређене за новинаре и слушаоце.

Улазнице за ове галерије издаваће један од пот-председника скупштинских.

Члан 146.

Ако би ко од слушалаца давао знаке одобравања или неодобравања, биће одмах удаљен из зграде скупштинске. Не може ли се пронаћи ко је те знаке давао, уклониће се читава група слушалаца из чије су средине знаци изашли.

Члан 147.

Ако би који од слушалаца нарушио ред у Скупштини, председник ће наредити да га одмах предаду надлежној власти.

Глава XV.

Одсуство и оставка посланика

Члан 148.

Ниједан посланик не може отићи из места где је Скупштина, док не добије од Скупштине одсуство.

У изузетним хитним случајевима председник Скупштине може сам дати до пет дана одсуства посланицима; он је тада дужан о томе извести Скупштину.

Члан 149.

Молбу за дуже одсуство председник Скупштине упућује одмах одбору за молбе и жалбе, и овај је дужан да о њој донесе извештај са својим мњењем за идућу скупштинску седницу.

Скупштина по саслушању извештаја надлежног одбора решава о траженом одсуству без претреса.

Један од секретара скупштинских, кога председник Скупштине одреди, води тачан списак о посланицима који су на одсуству и кад им рок одсуства истиче.

Члан 150.

Ако због одсуства или друге немогућности не дође на скупштинске седнице толико посланика, да

се према чл. 55. Устава може решавати у Скупштини, председник ће позвати да се врати пре истека одсуства потребан број посланика, те да Скупштина може решавати. Међу одсутним посланицима позиваће се најпре они, који су најдуже провели на одсуству.

Члан 151.

Сматраће се као одсутан без добивеног одсуства сваки посланик, који без икаквог оправдања није долазио на три седнице што иду једна за другом.

Исто тако сматраће се као одсутан без добивеног одсуства и онај посланик, који на позив председника Скупштине не буде долазио у одбор на седнице, а нема за то икаквог оправдања. Секретари појединих одбора, који уносе у записник и имена присутних одборника, дужни су о томе известити председника Скупштине и домаћина.

Члан 152.

Посланик неће примати посланичку дневницу за све време неодобреног одсуства и неоправданих престанака, а тако исто ни за време одобреног одсуства, ако је оно дуже од пет дана, осим случаја боловања у месту скупштинског рада.

Посланичка дневница и додатак председнику Нар. Скупштине одређени су чланом 63. Устава.

Члан 153

Сваки народни посланик може дати оставку на своје посланичко место. Ова се оставка има упутити председнику Скупштине, који је саопштава Скупштини. Оставка се неће изнети пре него што је пуномоћство посланиково оверено и од Скупштине примљено к знању.

Глава XVI.

Скупштинско особље и рачуноводство.

Члан 154.

Скупштинско особље дели се на особље за законодавне и особље за административне послове. И

једно и друго стоји под управом председништва Народне Скупштине.

Надзор над радом особља за законодавне послове врши најстарији секретар скупштински. Ово особље уређује протоколе и стенографске белешке о седницама скупштинским, и стара се да законски предлози, пројекти и све друге ствари, за које овај закон наређује, буду на време печатани и раздани народним посланицима.

Надзор над радом особља за административне послове врши скупштински домаћин. Ово се особље стара о одржању зграде, намештаја и осталог материјала, о одржавању чистоте у дворници, у згради и у дворишту, о уредном осветљењу и о набавци горива; оно чува и уређује скупштинску архиву и скупштинску библиотеку; рукује касом скупштинском, и стара се о извршењу наредаба које је Скупштина или њено председништво издало.

Члан 155.

Домаћин Народне Скупштине врши поверену му дужност до новог сазива Скупштине и новог избора домаћина, коме предаје по списку сав материјал и све рачуне скупштинске.

За домаћина Народне Скупштине може бити изабран из средине народних посланика само онај, који има факултетску спрему. Домаћин Народне Скупштине прима, поред родовне дневнице, и нарочити годишњи додатак у 1500 динара од дана избора до дана предаје дужности другом домаћину.

Члан 156.

Домаћин Народне Скупштине узеће при отварању сваког скупштинског сазива, а привремено до избора председништва скупштинског, потребан број скупштинског особља и изванредан број послужитеља на службу у Народној Скупштини.

Домаћин ће имати нарочиту канцеларију у скупштинској згради.

Члан 157.

Председништво Народне Скупштине одредиће награду шефу секретарске канцеларије, стенографима, архивару и осталом скупштинском особљу. Оно ће прописати правила за њихово примање или отпуштање, за њихову канцеларијску службу итд.

Члан 158.

Један одбор од 6 чланова, изабран у Скупштини тајним гласањем, испитиваће на крају сваког скупштинског сазива рачуне скупштинске. Он ће састављати буџет за идућу скупштинску годину. У овом одбору председаваће један од потпредседника Скупштине, кога буде Скупштина одредила.

Сви издаци, који се учине у току скупштинске године (сазива), подлеже контроли идућег скупштинског рачунског одбора. Овај ће нови одбор давати разрешнице особљу скупштинском, коме су поверени издаци, вршење набавака и чување материјала.

Глава XVII.

Скупштинска библиотека, архива и печат.

Члан 159.

Буџетом Народне Скупштине одређује се сваке године извесна сума новаца за скупштинску библиотеку.

Из те суме набављаће библиотекар, по предлогу домаћинову и по одобрењу председника скупштинског, она српска и страна дела, која се покажу потребна за послове скупштинске.

Члан 160.

Библиотеком скупштинском могу се служити сви народни посланици, и то само у згради скупштинској.

Друга лица моћи ће се служити библиотеком скупштинском, такође у згради скупштинској, само по одобрењу председника Скупштине.

Члан 161.

Ако се укаже потреба, председништво Скупштине поставиће једног нарочитог архивара, који ће бити у исто време и библиотекар скупштински.

Члан 162.

У архиви скупштинској чуваће се сви акти и протоколи, који се односе било на избор народних посланика, било на рад Народне Скупштине и свију њених одбора.

Домаћину и архивару скупштинском ставља се у дужност, да прибаве све пређашње акте Народних Скупштина и све пртоколе, стенографске белешке и све што је било упућивано Народним Скупштинама.

Архива скупштинска стоји под надзором домаћина скупштинског. Њом управља архивар.

Члан 163.

Скупштина има свој печат с грбом Краљевине Србије и с натписом унаоколо: „Српска Народна Скупштина“. Овај ће печат бити у величини државног печата.

За време скупштинског рада печат ће чувати први потпредседник Скупштине, а у међувремену повериће се на чување домаћину скупштинском.

Глава XVIII.

Знак народних посланика.

Члан 164.

Кад су народни посланици на окупу за време скупштинског сазива, или кад узимају учешћа у јавним државним свечаностима, или у приликама у којима им је потребно да покажу своја посланичка својства, — носе знак народног посланика.

Облик овога знака одредиће председништво скупштинско.

З а к љ у ч а к.

Члан 165.

Овај закон важи од дана, кад га Краљ потпише и у службеним се новинама обнародује; тада губи силу

закон о пословном реду у Народној Скупштини од првог октобра 1870. године, као и све његове измене и допуне.

Препоручујемо свима нашим министрима, да овај закон обнародују и о извршењу се његову старају, властима пак заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравашу.

29. септембра 1901. год.
у Београду.

АЛЕКСАНДАР С. Р.

(М. П.)

*Видео и ставио државни печат,
чувар државног печата,
Министар правде,*

Драг. Стаменковић С. Р.

*Председник
Министарског Савета,
Министар иностраних дела,*
Д-р. Мих. В. Вујић С. Р.

Министар грађевина,
П. Велимировић С. Р.

*Министар
просвете и црквених послова,*
Љ. Ковачевић С. Р.

*Министар
народне природе,*
Д-р М. Ђ. Миловановић С. Р.

Министар финансија,
Д-р М. М. Поповић С. Р.

*Министар
унутрашњих дела,*
Н. Д. Стевановић С. Р.

Министар правде,
Драг. Стаменковић С. Р.

*Министар војни,
генерал,*
Чед. Миљковић С. Р.

